

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (втори състав)

23 април 2004 година *

По дело C-362/06 P

с предмет жалба на основание член 56 от Статута на Съда, подадена на 4 септември 2006 г.,

Markku Sahlstedt и др., за които се явява г-жа К. Marttinen, asianajaja,

жалбоподател,

като другите страни в производството са:

Комисия на Европейските общности, за която се явяват г-н М. Huttunen и г-н М. van Beek, в качеството на представители, със съдебен адрес в Люксембург,

ответник в първоинстанционното производство,

* Език на производството: фински.

подпомагана от:

Кралство Испания, за което се явява г-н F. Díez Moreno, в качеството на представител, със съдебен адрес в Люксембург,

встъпила страна в производството по обжалване,

Република Финландия,

встъпила страна в първоинстанционното производство,

СЪДЪТ (втори състав),

състоящ се от: г-н K. Schiemanн, изпълняващ функцията на председател на втори състав, г-н J. Makarczyk, г-н P. Kúris, г-н L. Bay Larsen (докладчик) и г-жа C. Toader, съдии,

генерален адвокат: г-н Y. Bot,
секретар: г-жа K. Sztranc-Sławiczek, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 28 февруари 2008 г.,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 23 октомври 2008 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Със своята жалба г-н Sahlstedt и др. искат отмяна на Определение на Първоинстанционния съд на Европейските общности от 22 юни 2006 г. по дело Sahlstedt и др./Комисия (Т-150/05, Recueil, стр. II-1851, наричано по-нататък „обжалваното определение“), с което Първоинстанционният съд отхвърля жалбата им за отмяна на Решение 2005/101/ЕО на Комисията от 13 януари 2005 година за приемане съгласно Директива 92/43/ЕИО на Съвета на списъка с обекти от значение за Общността за Бореалния биогеографски регион (OVL 40, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 14, стр. 3, наричано по-нататък „спорното решение“).

Правна уредба

- 2 От шесто съображение от Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 година за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (OVL 206, стр. 7; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 2, стр. 109, наричана по-нататък „Директивата за местообитанията“), следва че за възстановяването или запазването на естествените местообитания и видовете, които са от интерес за Общността, [в благоприятно състояние на запазване] е необходимо да се определят специални защитени [зони], с цел да се създаде взаимосвързана европейска екологична мрежа по установен хронологичен план.

3 Член 4 от Директивата за местообитанията гласи:

„1. Въз основа на критериите, установени в приложение III (етап 1), и съответната научна информация всяка държава членка представя списък на териториите, като посочва намиращите се в тях типове естествени местообитания от приложение I и местни видове от приложение II, които обитават тези територии. При животинските видове, изискващи големи местообитания, тези територии отговарят на местата в естествената област на разпространение на тези видове, които притежават физическите и биологичните елементи от решаващо значение за техния живот и размножаване. [...]

В срок от 3 години след нотифицирането на настоящата директива този списък се изпраща на Комисията заедно с информация за отделните територии. Тази информация включва картографско представяне на територията, нейното обозначение, географско положение, големина, както и данните, произтичащи от критериите, посочени в приложение III (етап 1), и се представя във формат, установен от Комисията, съгласно процедурата, установена в член 21.

2. Въз основа на установените в приложение III (етап 2) критерии и в рамките на пет от посочените в член 1, буква в), iii) биогеографски региони, както и в цялата територия, посочена в член 2, параграф 1, Комисията в съгласие с държавите членки съставя от списъците на държавите членки проектосписък на териториите от значение за Общността, в който се идентифицират територии с един или повече типове приоритетни естествени местообитания или с един или повече [приоритетни] видове.

[...]

Списъкът на териториите, избрани като територии от значение за Общността, в който се идентифицират териториите с един или повече типове приоритетни

естествени местообитания или с един или повече приоритетни видове, се приема от Комисията съгласно процедурата, установена в член 21.

3. Списъкът, посочен в параграф 2, се изготвя в срок шест години след публикуването на настоящата директива.

4. Ако дадена територия е приета като територия от значение за Общността съгласно процедурата на параграф 2, съответната държава членка я определя за специална защитена зона във възможно най-кратък срок, но не по-късно от шест години, като установява приоритетите според важността на тези територии за опазване или възстановяване в благоприятно [състояние на запазване] на тип естествено местообитание от приложение I или на вид от приложение II и за кохерентността на мрежата „Натура 2000“ и в светлината на застрашеността на тези територии от увреждане или унищожаване.

5. След включване на дадена територия в списъка, посочен в параграф 2, трета алинея, тя подлежи на разпоредбите на член 6, параграфи 2, 3 и 4.“

4 Член 6 е формулиран, както следва:

„[...]

2. Държавите членки вземат подходящи мерки за предотвратяване в специалните защитени [зони] на влошаването на състоянието на естествените

местообитания [и на местообитанията] на видовете, както и обезпокояване на видовете, за които са определени териториите, доколкото това обезпокояване може да има значително въздействие с оглед на целите на настоящата директива.

3. Планове или проекти, които не са непосредствено свързани с управлението на територията или не са необходими за него, но които поотделно или във взаимодействие с други планове и проекти могат да окажат значително влияние, се подлагат на проверка, за да се оцени въздействието им върху територията от гледна точка на целите на съхраняването на тази територия. При съблюдаване на резултатите от изпитанието за въздействието върху територията и при спазване на разпоредбите на параграф 4 компетентните национални органи одобряват плана или проекта само след като установят, че той няма да има отрицателно влияние върху съответната територията и ако е подходящо, след като са получили мнението на обществеността.

4. Ако даден план или проект трябва да бъде осъществен въпреки негативната оценка на въздействието върху територията поради наложителни причини от по-важен обществен интерес, включително и такива от социален или икономически характер, и поради липсата на алтернативно решение, държавата членка предприема всички необходими компенсаторни мерки, за да осигури цялостната кохерентност на „Натура 2000“. Държавата членка информира Комисията за приетите от нея компенсаторни мерки.

Ако в съответната област има приоритетен природен тип местообитание и/или приоритетен вид, единствените съображения, които могат да бъдат посочени, са свързаните със здравето на човека или обществената безопасност, с благоприятни въздействия върху околната среда от първостепенно значение или други наложителни причини от приоритетен обществен интерес съгласно становището на Комисията.“

Обстоятелства, предхождащи спора

- 5 Със спорното решение Комисията приема списъка с територии от значение за Общността за Бореалния биогеографски регион.

- 6 С това решение в посочените територии са включени някои терени, принадлежащи на частни лица, сред които всички жалбоподатели, с изключение на Маа-ја metsätaloustuottajain keskusliitto МТК гу (наричано по-нататък „МТК гу“). Последното е сдружение, което обединява около 163 000 земеделски и горски стопанства.

Производството пред Първоинстанционния съд и обжалваното определение

- 7 На 18 април 2005 г. г-н Sahlstedt и др. подават в секретариата на Първоинстанционния съд жалбата, която води до постановяване на обжалваното определение.
- 8 С молба, подадена в секретариата на Първоинстанционния съд на 5 юли 2005 г., Комисията повдига възражение за недопустимост на основание член 114, параграф 1 от Процедурния правилник на Първоинстанционния съд.
- 9 С обжалваното определение Първоинстанционният съд отхвърля посочената жалба като недопустима, с мотива че г-н Sahlstedt и др., които не са адресати на спорното решение, не са пряко засегнати от него.
- 10 В точка 54 от обжалваното определение Първоинстанционният съд отбелязва, че спорното решение, с което се определят като територии от значение за Общността зони от финландската територия, само по себе си не поражда последици за правното положение на жалбоподателите, които са собственици на терени, разположени в тези зони. Според Първоинстанционния съд, тъй като това решение не съдържа никакви разпоредби относно режима за защита на териториите от значение за Общността като консервационни мерки или разрешителни процедури, то не засяга нито правата и задълженията на собствениците на земеделски имоти, нито упражняването на тези права. Първоинстанционният съд приема, обратно на това което твърдят г-н Sahlstedt и др., че включването на посочените зони в списъка с териториите от значение за Общността не поражда никакви задължения за икономическите оператори или за частните лица.

- 11 От точка 59 от обжалваното определение следва, че според Първоинстанционния съд нито едно от задълженията по член 6, параграфи 1—4 от Директивата за местообитанията не е пряко приложимо към г-н Sahlstedt и др. Всъщност всички тези задължения изискват приемането на акт от страна на съответната държава членка, с който тя да уточни по какъв начин възнамерява да изпълни всяко едно от тях, независимо дали се отнася до необходимите консервационни мерки (член 6, параграф 1 от Директивата за местообитанията), до подходящите мерки за предотвратяване на влошаване на състоянието на територията (член 6, параграф 2 от тази директива) или до одобрението от компетентните национални органи на проект, който може да засегне значително съответната територия (член 6, параграфи 3 и 4 от посочената директива).
- 12 По-нататък, в точка 61 от обжалваното определение Първоинстанционният съд приема, от една страна, че също както жалбоподателите — физически лица, и членовете на МТК гу не могат да се считат за пряко засегнати от спорното решение, а от друга страна, че това сдружение не е доказало, че има собствен интерес от водене на делото, например в качеството на преговарящ, който би бил засегнат от посоченото решение.
- 13 Накрая, в точка 62 от обжалваното определение Първоинстанционният съд приема, че тъй като жалбоподателите не са пряко засегнати от спорното решение, не е необходимо да се разглежда въпросът дали те са лично засегнати.
- 14 В точка 63 от това определение Първоинстанционният съд все пак уточнява, че макар да нямат право да искат отмяната на спорното решение, жалбоподателите могат да оспорват приетите в приложение на член 6 от Директивата за местообитанията мерки, които ги засягат, и в този контекст си запазват възможността да се позоват на незаконосъобразността на това решение пред националните юрисдикции, които се произнасят, спазвайки член 234 ЕО.

Искания на страните

- 15 Със своята жалба г-н Sahlstedt и др. искат от Съда да отмени обжалваното определение, както и спорното решение, и да осъди Комисията да заплати съдебните разноски.
- 16 Комисията иска от Съда да отхвърли изцяло жалбата и да осъди жалбоподателите да заплатят съдебните разноски.
- 17 Кралство Испания също иска жалбата да бъде отхвърлена.

По жалбата

- 18 В жалбата си г-н Sahlstedt и др. се позовават на три правни основания, изведени съответно от липсата на мотиви на обжалваното определение, от грешка при прилагане на правото, която опорочава преценката на Първоинстанционния съд, според която жалбоподателите не са пряко засегнати от спорното решение, и от нарушаването на правото на ефективна съдебна защита.

Съображения на Съда

- 19 Най-напред следва да се напомни, че по силата на член 230, четвърта алинея ЕО всяко физическо или юридическо лице може да обжалва решенията, които са

адресирани до него, или решение, което въпреки формата си на регламент или решение, адресирано до друго лице, го засяга „пряко и лично“.

- 20 В настоящия случай е безспорно, че жалбоподателите не са адресати на спорното решение.
- 21 Макар Комисията да оспорва също, че жалбоподателите са лично засегнати от това решение, Първоинстанционният съд се е произнесъл само по въпроса дали те са пряко засегнати от него.
- 22 В това отношение следва да се припомни, че критерият, който обвързва допустимостта на жалба, подадена от физическо или юридическо лице срещу решение, на което то не е адресат, с установеното в член 230, четвърта алинея ЕО условие лицето да бъде пряко и лично засегнато от това решение, е абсолютна процесуална предпоставка, която общностните юрисдикции могат да проверят във всеки момент дори служебно (вж. в този смисъл по-специално Определение от 5 юли 2001 г. по дело Conseil national des professions de l'automobile и др./Комисия, С-341/00 Р, Recueil, стр. I-5263, точка 32 и Решение от 29 ноември 2007 г. по дело Stadtwerke Schwäbisch Hall и др./Комисия, С-176/06 Р, точка 18).
- 23 Следователно дори да се предположи, че г-н Sahlstedt и др. могат да се считат за пряко засегнати от спорното решение, за да бъде допустима жалбата им срещу това решение, те трябва да бъдат и лично засегнати от него.
- 24 Както бе споменато в точка 46 от обжалваното определение, те изтъкват, че спорното решение засяга лично по-специално всички собственици на земи,

разположени в територии, които са включени в одобрения от Комисията списък и по отношение на които ще се прилага забраната за влошаване на състоянието.

- 25 Видно от точки 25, 31, 33 и 34 от обжалваното определение, Комисията е оспорила пред Първоинстанционния съд, че жалбоподателите са лично засегнати, като е изтъкнала по-специално, че териториите, включени в приетия със спорното решение списък, са определени изключително въз основа на биологични критерии, че въз основа на това решение или най-малкото въз основа на данните, които Комисията е използвала при неговото изготвяне, не е възможно да се определят собствениците на тези територии и че последните представляват интерес и за други социални групи освен собствениците на земя, като строителните дружества, неправителствените организации или други граждани.
- 26 В това отношение следва да се припомни, че според постоянната съдебна практика субектите, които не са адресати на дадено решение, могат да твърдят, че са лично засегнати само ако решението се отнася до тях поради някои присъщи за тях качества или поради фактическо положение, което ги разграничава от всички останали лица и така ги индивидуализира по същия начин, както адресата на решението (вж. по-специално Решение от 15 юли 1963 г. по дело Plaumann/Комисия, 25/62, Recueil, стр. 197 и 223 и Решение от 13 декември 2005 г. по дело Комисия/Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, C-78/03 P, Recueil, стр. I-10737, точка 33).
- 27 Решение като спорното се вписва в рамките на член 4 от Директивата за местообитанията, в който е предвидена процедура за класиране на естествените територии като специални защитени зони (наричани по-нататък „СЗЗ“), процедура, която както следва от член 3, параграф 2 от същата директива, трябва да позволява изграждането на взаимосвързана европейска екологична мрежа на СЗЗ, наречена „Натура 2000“, състояща се от териториите, обхващащи типовете естествени местообитания и местообитанията на видовете, упоменати съответно в приложения I и II към посочената директива, и която трябва да осигури поддържането или евентуално възстановяването в благоприятно състояние на запазване на тези типове естествени местообитания и на местообитанията на видовете в техния естествен район на разпространение (вж. в този смисъл Решение от 7 ноември 2000 г. по дело First Corporate Shipping, C-371/98, Recueil, стр. I-9235, точки 19 и 20).

- 28 Така спорното решение, което се отнася до група от територии, класирани като територии от значение за Общността с оглед на реализирането на посочената мрежа „Натура 2000“, има по отношение на всички заинтересовани лица общо приложение, тъй като се прилага към всички оператори, които на каквото и да е основание осъществяват или могат да осъществят върху посочените територии дейности, които е възможно да накърнят целите на опазване, преследвани с Директивата за местообитанията.
- 29 Все пак следва да се припомни, че Съдът многократно е постановявал, че общият характер на разпоредба, произтичащ от естеството и обхвата ѝ, доколкото се прилага за всички заинтересовани икономически оператори, все пак не изключва възможността тя да засяга лично някои от тях (вж. в този смисъл Решение от 18 май 1994 г. по дело Codorniu, C-309/89, Recueil, стр. I-1853, точка 19, както и Решение от 22 юни 2006 г. по дело Белгия и Forum 187/Комисия, C-182/03 и C-217/03, Recueil, стр. I-5479, точка 58).
- 30 В това отношение Съдът е постановил, че когато дадено решение засяга група лица, които са определени или са били определими към момента на приемане на този акт в зависимост от присъщи за членовете на тази група критерии, тези лица могат да бъдат лично засегнати от посочения акт в качеството си на част от ограничен кръг икономически оператори (вж. Решение от 13 март 2008 г. по дело Комисия/Infront WM, C-125/06 P, Сборник, стр. I-1451, точка 71 и цитираната съдебна практика).
- 31 Възможността обаче да се определи сравнително точно броят или дори личността на правните субекти, по отношение на които се прилага дадена мярка, не предполага по никакъв начин, че същите трябва да бъдат разглеждани като лично засегнати от тази мярка, когато е безспорно, че това прилагане се осъществява по силата на обективно правно или фактическо положение, определено от въпросния акт (вж. по-специално Решение от 22 ноември 2001 г. по дело Antillean Rice Mills/Съвет, C-451/98, Recueil, стр. I-8949, точка 52, както и Определение от 25 април 2002 г. по дело Galileo и Galileo International/Съвет, C-96/01 P, Recueil, стр. I-4025, точка 38 и Определение от 8 април 2008 г. по дело Saint-Gobain Glass Deutschland/Комисия, C-503/07 P, Сборник, стр. I-2217, точка 70 и цитираната съдебна практика).

- 32 В настоящия случай обаче е видно, че с изключение на МТК гу спорното решение засяга жалбоподателите единствено като притежатели на права върху терените, включени в някои територии от значение за Общността, определени от Комисията с оглед на въвеждането на единна европейска екологична мрежа на СЗЗ, т.е. по силата на обективно фактическо и правно положение, определено от въпросния акт, а не в зависимост от присъщи за собствениците на земя критерии.
- 33 Впрочем, тъй като спорното решение не е прието с оглед на конкретното положение на собствениците на земя, то следователно не може да се разглежда като съвкупност от индивидуални решения, адресирани до всеки собственик на земя поотделно.
- 34 От това следва, че жалбоподателите, с изключение на МТК гу, не могат да се считат за лично засегнати от спорното решение по смисъла на член 230, четвърта алинея ЕО.
- 35 Що се отнася до МТК гу, следва да се припомни, че защитата на общи и колективни интереси на дадена категория правни субекти не е достатъчна, за да се установи допустимостта на жалба за отмяна, подадена от сдружение. Освен при особени обстоятелства, като например ролята, която то би могло да има в рамките на процедурата, довела до приемането на съответния акт, такова сдружение няма право да подаде жалба за отмяна, когато членовете му в лично качество не притежават процесуална легитимация (вж. по-конкретно Определение от 18 декември 1997 г. по дело *Sveriges Betodlares и Henrikson/Комисия, С-409/96 Р, Recueil, стр. I-7531, точка 45*).
- 36 Както бе констатирано в точка 34 от настоящото решение обаче, физическите или юридически лица, които са собственици на определените със спорното решение терени, включени в териториите от интерес за Общността, не са лично засегнати от него. Следователно МТК гу не може само по себе си да се счита за лично засегнато от посоченото решение, дори и да се допусне, че сред неговите членове има такива лица.

37 От гореизложените съображения следва, че г-н Sahlstedt и др. не са лично засегнати от спорното решение.

38 Ето защо първите две правни основания, изведени съответно от липсата на мотиви на обжалваното определение и от грешка при прилагане на правото, която опорочава преценката на Първоинстанционния съд, според която жалбоподателите не са пряко засегнати от спорното решение, трябва да бъдат отхвърлени като ирелевантни.

39 Следователно трябва да се разгледа третото правно основание, изведено от нарушаването на правото на ефективна съдебна защита.

Доводи на страните

40 С трето си правно основание г-н Sahlstedt и др. изтъкват, че ако не им бъде признато право на обжалване, те няма да имат никаква възможност да изложат оплаквания срещу решението, въз основа на което територията, на която са разположени притежаваните от тях земеделски земи, е била включен в мрежата „Натура 2000“ и са били наложени ограничения под формата на забрана за влошаване на състоянието и задължение за оценка.

41 Според Кралство Испания твърдението на г-н Sahlstedt и др., че е невъзможно да се защитят, не отговаря на действителността. Всъщност класифицирането като СЗЗ можело да се обжалва пред националните юрисдикции.

Съображения на Съда

- 42 Обратно на твърдението на жалбоподателите, изводът на Първоинстанционния съд, че техните искания за отмяна на спорното решение трябва да бъдат отхвърлени като недопустими, не е равнозначен на отказ от правосъдие.
- 43 В това отношение е достатъчно да се припомни, че както следва по същество от точка 63 от обжалваното определение, частноправните субекти трябва разполагат с ефективна съдебна защита на правата, които черпят от общностния правов ред. Съдебната защита на физическите или юридическите лица, които поради предвидените в член 230, четвърта алинея ЕО условия за допустимост не могат пряко да обжалват общностни актове като спорното решение, трябва да бъде гарантирана по ефективен начин посредством способите за защита пред националните юрисдикции. Съобразно прогласения в член 10 ЕО принцип за лоялно сътрудничество последните са длъжни — доколкото е възможно — да тълкуват и прилагат вътрешните процесуални правила, които уреждат упражняването на правото на обжалване, така че да позволят на посочените лица да оспорват по съдебен ред законосъобразността на всяко решение или на всяка друга национална мярка относно прилагането към тях на общностен акт като този по настоящото дело, като се позовават на недействителността на такъв акт и така създават повод за националните юрисдикции да се обръщат към Съда с преюдициални запитвания (Решение от 22 март 2007 г. по дело *Regione Siciliana/Комисия*, C-15/06 P, Сборник, стр. I-2591, точка 39).
- 44 Следователно третото правно основание също трябва да бъде отхвърлено.
- 45 По гореизложените съображения жалбата трябва да бъде отхвърлена изцяло.

По съдебните разноски

- 46 По смисъла на член 69, параграф 2 от Процедурния правилник, приложим към производството по обжалване по силата на член 118 от него, загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане.
- 47 След като Комисията е направила искане за осъждането на г-н Sahlstedt и др. и последните са загубили делото, те трябва да бъдат осъдени да заплатят съдебните разноски.
- 48 В приложение на член 69, параграф 4, първа алинея от Процедурния правилник, също приложим към производството по обжалване по силата на член 118 от същия, държавите членки, които са встъпили в делото, понасят направените от тях съдебни разноски. При това положение Кралство Испания и Република Финландия трябва да понесат направените от тях съдебни разноски.

По изложените съображения Съдът (втори състав) реши:

- 1) **Отхвърля жалбата.**
- 2) **Осъжда г-н Sahlstedt и др. да заплатят съдебните разноски.**
- 3) **Кралство Испания и Република Финландия понасят направените от тях съдебни разноски.**

Подписи